

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI**
z dnia ..... 2010 r.

zmieniające rozporządzenie w sprawie sądów apelacyjnych, sądów okręgowych i sądów rejonowych oraz ustalenia ich siedzib i obszarów właściwości

Na podstawie art. 20 pkt 1 i 4, art. 14 i art. 17 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. Nr 98, poz. 1070, z późn. zm.¹⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1. W rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 16 października 2002 r. w sprawie sądów apelacyjnych, sądów okręgowych i sądów rejonowych oraz ustalenia ich siedzib i obszarów właściwości (Dz. U. Nr 180, poz. 1508, z późn. zm.²⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w § 5 w ust. 2:

a) pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) Sąd Apelacyjny w Białymstoku – obejmujący obszar właściwości Sądów Okręgowych w: Białymstoku, Łomży, Olsztynie, Ostrołęce i Suwałkach;”

b) pkt 6 otrzymuje brzmienie:

„6) Sąd Apelacyjny w Łodzi – obejmujący obszar właściwości Sądów Okręgowych w: Kaliszu, Łodzi, Piotrkowie Trybunalskim, Płocku i Sieradzu;”

c) pkt 9 otrzymuje brzmienie:

„9) Sąd Apelacyjny w Warszawie – obejmujący obszar właściwości Sądów Okręgowych w Warszawie i Warszawa-Praga w Warszawie;”

2) w § 6 w ust. 2:

a) pkt 1 otrzymuje brzmienie:

---

¹⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2001 r. Nr 154, poz. 1787, z 2002 r. Nr 153, poz. 1271, Nr 213, poz. 1802 i Nr 240, poz. 2052, z 2003 r. Nr 188, poz. 1838 i Nr 228, poz. 2256, z 2004 r. Nr 34, poz. 304, Nr 130, poz. 1376, Nr 185, poz. 1907 i Nr 273, poz. 2702 i 2703, z 2005 r. Nr 13, poz. 98, Nr 131, poz. 1102, Nr 167, poz. 1398, Nr 169, poz. 1410, 1413 i 1417, Nr 178, poz. 1479 i Nr 249, poz. 2104, z 2006 r. Nr 144, poz. 1044 i Nr 218, poz. 1592, z 2007 r. Nr 25, poz. 162, Nr 64, poz. 433, Nr 73, poz. 484, Nr 99, poz. 664, Nr 112, poz. 766, Nr 136, poz. 959, Nr 138, poz. 976, Nr 204, poz. 1482 i Nr 230, poz. 1698, z 2008 r. Nr 41, poz. 251, Nr 223, poz. 1457, Nr 228, poz. 1507 i Nr 234, poz. 1571 oraz z 2009 r. Nr 1, poz. 4, Nr 9, poz. 57, Nr 26, poz. 156 i 157, Nr 56, poz. 459, Nr 157, poz. 1241, Nr 178, poz. 1375, Nr 219, poz. 1706 i Nr 223, poz. 1777.

²⁾ Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. U. z 2003 r. Nr 44, poz. 386, Nr 110, poz. 1056, Nr 219, poz. 2164 i Nr 220, poz. 2186 i 2187, z 2004 r. Nr 127, poz. 1326, Nr 148, poz. 1563 i Nr 281, poz. 2798, z 2005 r. Nr 63, poz. 557, Nr 112, poz. 945 i Nr 197, poz. 1639, z 2006 r. Nr 241, poz. 1755, z 2007 r. Nr 50, poz. 335, Nr 153, poz. 1084, Nr 163, poz. 1161, Nr 177, poz. 1249 i Nr 243, poz. 1794, z 2008 r. Nr 54, poz. 334 i Nr 234, poz. 1581 oraz z 2009 r. Nr 102, poz. 853, Nr 220, poz. 1729 i Nr 223, poz. 1787.

„1) w obszarze właściwości Sądu Apelacyjnego w Białymstoku:

- a) Sąd Okręgowy w Białymstoku – obejmujący obszar właściwości Sądów Rejonowych w: Białymstoku, Bielsku Podlaskim i Sokółce,
- b) Sąd Okręgowy w Łomży – obejmujący obszar właściwości Sądów Rejonowych w: Grajewie, Łomży, Wysokiem Mazowieckiem i Zambrowie,
- c) Sąd Okręgowy w Olsztynie – obejmujący obszar właściwości Sądów Rejonowych w: Bartoszycach, Biskupcu, Ełku, Giżycku, Kętrzynie, Lidzbarku Warmińskim, Mrągowie, Nidzicy, Olecku, Olsztynie, Piszcu i Szczytnie,
- d) Sąd Okręgowy w Ostrołęce – obejmujący obszar właściwości Sądów Rejonowych w: Ostrołęce, Ostrowi Mazowieckiej, Przasnyszu, Pułtusku i Wyszkowie,
- e) Sąd Okręgowy w Suwałkach – obejmujący obszar właściwości Sądów Rejonowych w: Augustowie, Sejnach i Suwałkach;”

b) pkt 6 otrzymuje brzmienie:

„6) w obszarze właściwości Sądu Apelacyjnego w Łodzi:

- a) Sąd Okręgowy w Kaliszu – obejmujący obszar właściwości Sądów Rejonowych w: Jarocinie, Kaliszu, Kępnie, Krotoszynie, Ostrowie Wielkopolskim, Ostrzeszowie i Pleszewie,
- b) Sąd Okręgowy w Łodzi – obejmujący obszar właściwości Sądów Rejonowych w: Brzezinach, Kutnie, Łęczycy, dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi, dla Łodzi-Widzewa w Łodzi, Łowiczu, Pabianicach, Rawie Mazowieckiej, Skierniewicach i Zgierzu,
- c) Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim – obejmujący obszar właściwości Sądów Rejonowych w: Bełchatowie, Opocznie, Piotrkowie Trybunalskim, Radomsku i Tomaszowie Mazowieckim,
- d) Sąd Okręgowy w Płocku – obejmujący obszar właściwości Sądów Rejonowych w: Ciechanowie, Gostyninie, Mławie, Płocku, Płońsku, Sierpcu, Sochaczewie i Żyrardowie,
- e) Sąd Okręgowy w Sieradzu – obejmujący obszar właściwości Sądów Rejonowych w: Łasku, Sieradzu, Wieluniu i Zduńskiej Woli;”

c) w pkt 9 uchyla się lit. a i b.

§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 sierpnia 2010 r.

MINISTER SPRAWIEDLIWOŚCI

UZASADNIENIE

Przedmiotowy projekt rozporządzenia przygotowany został na podstawie upoważnienia zawartego w art. 20 pkt 1 i 4, art. 14 i art. 17 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. Nr 98, poz. 1070, z późn. zm.).

Zgodnie z art. 20 pkt 1 ww. ustawy „Minister Sprawiedliwości, po zasięgnięciu opinii Krajowej Rady Sądownictwa, w drodze rozporządzenia, tworzy i znosi sądy oraz ustala ich siedziby i obszary właściwości”.

W rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 16 października 2002 r. w sprawie sądów apelacyjnych, sądów okręgowych i sądów rejonowych oraz ustalenia ich siedzib i obszarów właściwości (Dz. U. Nr 180, poz. 1508, z późn. zm.) wprowadza się zmiany organizacyjne polegające na przeniesieniu Sądu Okręgowego w Ostrołęce z obszaru Sądu Apelacyjnego w Warszawie do właściwości miejscowej Sądu Apelacyjnego w Białymstoku oraz Sądu Okręgowego w Płocku z obszaru Sądu Apelacyjnego w Warszawie do właściwości miejscowej Sądu Apelacyjnego w Łodzi.

W § 1 w pkt 1 uregulowana została nowa właściwość miejscowa Sądów Apelacyjnych w: Białymstoku, Łodzi i Warszawie. W pkt 2 określono właściwość miejscową Sądów Apelacyjnych w: Białymstoku, Łodzi i Warszawie.

Głównym celem projektowanych zmian jest usprawnienie funkcjonowania apelacji warszawskiej. Do Sądu Apelacyjnego w Warszawie wpływa duża liczba spraw, przy czym znaczna ich część to sprawy trudne, skomplikowane i pracochłonne. Przekazanie części spraw do sąsiednich sądów apelacyjnych korzystnie wpłynie na sprawność postępowań prowadzonych w Sądzie Apelacyjnym w Warszawie. Tym samym zapewniony zostanie dogodniejszy dostęp obywateli do sądu, rozumiany jako rozpoznanie sprawy bez zbędnej zwłoki, gdyż sprawy odwoławcze z okręgów ostrołęckiego i płockiego przekazane zostaną odpowiednio do Sądu Apelacyjnego w Białymstoku i do Sądu Apelacyjnego w Łodzi, gdzie będą mogły być szybciej rozstrzygnięte.

Do Sądu Apelacyjnego w Warszawie w 2009 roku wpłynęła największa liczba spraw w porównaniu z innymi sądami apelacyjnymi w kraju.

Według danych na koniec 2009 r. w Sądzie Apelacyjnym w Warszawie odnotowano największą pozostałość spraw (2.565), blisko 8 razy większą od najmniejszej pozostałości spraw w Sądzie Apelacyjnym w Rzeszowie (287), 4 razy większą od pozostałości spraw w Sądzie Apelacyjnym w Białymstoku (540 spraw) oraz 2 razy większą od pozostałości spraw w Sądzie Apelacyjnym w Łodzi (1.221 spraw). Największy problem stanowi największa w kraju pozostałość spraw „ACa” i „ACa-gosp.”¹⁾, która na koniec 2009 r. wyniosła 1.409 i stanowi 47% pozostałości tych spraw we wszystkich sądach apelacyjnych w Polsce.

---

¹⁾ sprawy cywilne i gospodarcze przedstawione z apelacjami od orzeczeń sądów okręgowych

Wpływ spraw do Sądu Apelacyjnego w Warszawie, a także ich pozostałość, jest nie tylko globalnie największa, ale jednocześnie przekłada się na bardzo wysokie obciążenie pracą przeciętnego sędziego tego Sądu.

Należy zasygnalizować, że w 2009 roku, w pionie karnym, do referatu sędziego Sądu Apelacyjnego w Warszawie wpłynęło przeciętnie ponad 8,54 spraw wielotomowych „AKa”²⁾ (o liczbie tomów większej niż 5), podczas gdy do referatu sędziego Sądu Apelacyjnego w Białymstoku wpłynęło nieco więcej niż 3,17 sprawy, natomiast do referatu sędziego Sądu Apelacyjnego w Łodzi wpłynęło nieco mniej niż 6,27 spraw. W Sądzie Apelacyjnym w Warszawie wpływ tych spraw był największy w kraju, w Sądzie Apelacyjnym w Białymstoku – najniższy, a w Sądzie Apelacyjnym w Łodzi praktycznie na poziomie średniej krajowej (6,14).

Podkreślić przy tym trzeba, że do Sądu Apelacyjnego w Warszawie wpłynęło aż 48 spraw, w których każda miała więcej niż 20 tomów akt, a w jednej trzeciej z nich występowało więcej niż 5 oskarżonych, w sytuacji gdy do Sądu Apelacyjnego w Białymstoku wpłynęło tylko 7 takich spraw, a do Sądu Apelacyjnego w Łodzi – 18 spraw.

Na koniec 2009 roku na etat sędziego sądu apelacyjnego pozostało nierozpoznanych spraw wielotomowych: w Sądzie Apelacyjnym w Warszawie 1,21, w Sądzie Apelacyjnym w Białymstoku – 0,58, w Sądzie Apelacyjnym w Łodzi – 0,82.

Natomiast w pionie cywilnym, na etat sędziego wpłynęło spraw „ACa” (cywilnych i gospodarczych), z wyłączeniem spraw o rozwód i separację, które wprawdzie doniosłe społecznie, są jednak znacznie mniej pracochłonne, niż przeciętna sprawa cywilna: w Sądzie Apelacyjnym w Warszawie – 50,85 spraw, w Sądzie Apelacyjnym w Białymstoku – 37,73 spraw, a w Sądzie Apelacyjnym w Łodzi – 44,76 (średnia w kraju – 43,61). Zauważyć przy tym trzeba, że o ile w Sądzie Apelacyjnym w Warszawie oraz w Sądzie Apelacyjnym w Białymstoku wpływ pozostałych kategorii spraw tj. „Acz”³⁾ i „ACo”⁴⁾ był porównywalny, to w Sądzie Apelacyjnym w Łodzi był o ponad 30 % niższy.

Jednocześnie pozostałość spraw „Aca” i „ACa-gosp.” na etat sędziowski wyniosła w Sądzie Apelacyjnym w Warszawie 30,63 spraw (średnia w kraju 13,95), w Sądzie Apelacyjnym w Białymstoku – 10,45 spraw, natomiast w Sądzie Apelacyjnym w Łodzi – 12,06 spraw.

W sprawach z zakresu prawa pracy na etat sędziowski wpłynęło w Sądzie Apelacyjnym w Warszawie 9,36 spraw „APa”⁵⁾ (średnia w kraju – 2,90) oraz 13,21 spraw „APz”⁶⁾ (średnia w kraju – 3,46), w Sądzie Apelacyjnym w Białymstoku – 2,11 spraw „APa” oraz 2,67 spraw „APz”, natomiast w Sądzie Apelacyjnym w Łodzi – 2,3 sprawy „APa” oraz 3,6 sprawy „APz”. Pozostałość tych

---

²⁾ sprawy karne, w których wniesiono apelację od wyroków sądów okręgowych

³⁾ sprawy cywilne i gospodarcze przedstawione z zażaleniami na postanowienia i zarządzenia wydane w postępowaniu przed sądami okręgowymi

⁴⁾ inne sprawy rozpoznawane według przepisów o procesie, niepodlegające wpisaniu do repertorium „Aca” lub „ACz”

⁵⁾ sprawy z zakresu prawa pracy, przedstawione z apelacjami od orzeczeń sądów okręgowych

⁶⁾ sprawy z zakresu prawa pracy przedstawione z zażaleniami na postanowienia i zarządzenia wydane w postępowaniu przed sądami okręgowymi

spraw na sędzię wyniosła: w Sądzie Apelacyjnym w Warszawie 4,64 sprawy „APa” oraz 1,36 spraw „APz”, w Sądzie Apelacyjnym w Białymstoku – 0,22 spraw „APa” oraz „APz” – 0, w Sądzie Apelacyjnym w Łodzi – 0,6 spraw „APa” oraz 0,2 spraw „APz”.

W sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych na etat sędziowski wpłynęło w Sądzie Apelacyjnym w Warszawie 77,43 spraw „AUa”⁷⁾ (średnia w kraju – 140,16) oraz 12,64 spraw „AUz”⁸⁾ (średnia w kraju – 18,09), w Sądzie Apelacyjnym w Białymstoku – 122,67 sprawy „AUa” oraz 22,22 sprawy „AUz”, w Sądzie Apelacyjnym w Łodzi – 139,4 spraw „AUa” oraz 18,2 spraw „AUz”. Pozostałość tych spraw wyniosła: w Sądzie Apelacyjnym w Warszawie 30,43 spraw „AUa” oraz 1,21 spraw „AUz”, w Sądzie Apelacyjnym w Białymstoku – 17,67 spraw „AUa” oraz „AUz” – 0, w Sądzie Apelacyjnym w Łodzi – 73,8 spraw „AUa” oraz 1,1 spraw „AUz”.

W większości kategorii spraw, z wyjątkiem spraw ubezpieczeniowych, poziom obciążenia sędziów Sądu Apelacyjnego w Warszawie jest niewspółmiernie wyższy niż w Sądzie Apelacyjnym w Białymstoku i w Sądzie Apelacyjnym w Łodzi, co siłą rzeczy musi skutkować niższą sprawnością postępowania, a tym samym wpływać negatywnie na realizację konstytucyjnych gwarancji równego dostępu obywateli do sądu. Problem ten jest tym bardziej dotkliwy, że okręg sądu apelacyjnego w Warszawie jest szczególnie także z uwagi na specyfikę prawną wpływających spraw (duża liczba spraw zawiłych, obszerny materiał dowodowy, medialność), przede wszystkim z obszaru właściwości Sądu Okręgowego w Warszawie oraz Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie. W Sądzie Okręgowym w Warszawie odnotowano w 2009 roku największą w kraju liczbę spraw „K”⁹⁾ wielotomowych¹⁰⁾ (134), w tym największą liczbę spraw, w których jest od 6 do 10 tomów (46 spraw) oraz największą liczbę spraw, w których jest od 11 do 20 tomów (41 spraw).

Do Sądu Apelacyjnego w Warszawie wpływają sprawy szczególnie trudne oraz nietypowe dla innych sądów apelacyjnych w kraju. Przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie rozpoznawane są m. in. odwołania od orzeczeń wydanych w I Wydziale Cywilnym Sądu Okręgowego w Warszawie, szczególnie ze względu na właściwość miejscową. W Wydziale tym rozpoznawane są bowiem sprawy z terenu Sądu Rejonowego dla Warszawy-Śródmieścia w Warszawie, specyficzne dla tego obszaru. Sąd Apelacyjny w Warszawie jest sądem rozpoznającym odwołania od jedyne w kraju Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (do zakresu działania XVII Wydziału – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów należy rozpoznawanie w postępowaniu sądowym spraw dotyczących przeciwdziałania praktykom monopolistycznym oraz regulacji energetyki). Sprawy wpływające z tego sądu często dotyczą szczególnie dynamicznie rozwijających się dziedzin prawa takich jak prawo energetyczne,

⁷⁾ sprawy z zakresu ubezpieczeń społecznych przedstawione z apelacjami od orzeczeń sądów okręgowych

⁸⁾ sprawy z zakresu ubezpieczeń społecznych przedstawione z zażaleniami na postanowienia i zarządzenia wydane w postępowaniu przed sądami okręgowymi

⁹⁾ sprawy, w których akt oskarżenia wniesiono do sądu okręgowego, sprawy w przedmiocie wydania wyroku łącznego, wnioski prokuratorskie o umorzenie postępowania wobec stwierdzenia niepoczytalności u podejrzanego oraz wnioski o warunkowe umorzenie postępowania karnego

¹⁰⁾ z wyłączeniem wyroków łącznych

czy telekomunikacyjne, które dodatkowo odznaczają się znaczną szczegółowością. Nie bez znaczenia jest również fakt, że systematycznie wzrasta liczba podmiotów gospodarczych działających na podstawie ww. przepisów. Nadto, w Sądzie Apelacyjnym w Warszawie rozpoznawane są odwołania od orzeczeń również jedyne w kraju Sądu Wspólnotowych Znaków Towarowych i Wzorów Przemysłowych (do zakresu działania XXII Wydziału – Sądu Wspólnotowych Znaków Towarowych i Wzorów Przemysłowych należą sprawy dotyczące naruszenia, groźby, braku naruszenia wzorów przemysłowych i znaków towarowych, unieważnienia wzoru wspólnotowego, wygaśnięcia, unieważnienia znaku towarowego, skutków naruszenia znaku towarowego). Istotne jest także, że według danych za 2009 rok, wpływ spraw do Wydziału Cywilnego Sądu Apelacyjnego w Warszawie w 85% stanowią sprawy o dużym ciężarze gatunkowym. Potwierdza to fakt, że w Sądzie tym sprawy o rozwód i separację stanowią najmniejszy w kraju odsetek spraw w stosunku do wpływu spraw „ACa” i „ACa-gosp.” (15%).

Nietypowość wpływających do Sądu Apelacyjnego w Warszawie spraw wynika również ze specyfiki miasta, jakim jest Warszawa. Znajdują się tu urzędy centralne, centrale banków, siedziby największych w kraju spółek. W sprawach tych często uczestniczą podmioty zagraniczne. Wszystkie wyżej wymienione okoliczności wpływają na wyższy niż w innych sądach apelacyjnych w kraju stopień trudności w rozpoznawaniu spraw.

Obecnie w apelacji warszawskiej funkcjonują 4 sądy okręgowe i 27 sądów rejonowych. Wyłączenie z właściwości apelacji warszawskiej Sądów Okręgowych w Ostrołęce (w okręgu jest 5 sądów rejonowych) i Płocku (w okręgu jest 8 sądów rejonowych) i włączenie tych jednostek do właściwości miejscowej Sądu Apelacyjnego w Białymstoku i Sądu Apelacyjnego w Łodzi nie będzie miało negatywnego wpływu na sprawność funkcjonowania wskazanych Sądów Apelacyjnych.

Przedmiotowa reorganizacja doprowadzi do zmiany obszarów apelacji, a co za tym idzie spowoduje zmiany odległości do sądu apelacyjnego. Kwestie te nie mają jednak pierwszoplanowego znaczenia, gdyż w przypadku jednostek sądowych szczebla apelacyjnego odległość do sądu nie odgrywa decydującej roli, albowiem obecność stron na rozprawie przed sądem apelacyjnym nie jest obowiązkowa.

Sąd Apelacyjny w Warszawie jest największą w kraju jednostką pod względem liczby sędziów (84). W najmniejszym sądzie apelacyjnym liczba ta wynosi 24.

Na prezesach sądów apelacyjnych zgodnie z treścią art. 22 § 4 cyt. ustawy, spoczywa obowiązek sprawowania nadzoru nad działalnością administracyjną sądów okręgowych w obszarze właściwości sądu apelacyjnego, przy czym w uzasadnionych przypadkach organy te mogą podejmować czynności nadzorcze bezpośrednio wobec sądów rejonowych.

Jednocześnie, zgodnie z § 4 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 25 października 2002 r. w sprawie trybu sprawowania nadzoru nad działalnością administracyjną sądów (Dz. U. Nr 187, poz. 1564, z późn. zm.) prezes sądu apelacyjnego sprawuje nadzór nad działalnością

administracyjną jednostek organizacyjnych w kierowanym przez niego sądzie oraz nad sądami na obszarze właściwości sądu apelacyjnego. Prezes sądu apelacyjnego sprawuje nadzór nad działalnością administracyjną sądów rejonowych na obszarze apelacji, zwłaszcza przez koordynowanie czynności z zakresu nadzoru wykonywanych przez prezesów sądów okręgowych, a w razie potrzeby zarządza przeprowadzenie doraźnej wizytacji lub lustracji sądu rejonowego w każdej kategorii spraw.

Zadania prezesa sądu w zakresie nadzoru nad działalnością administracyjną sądu, określone w § 7 ust. 1 ww. rozporządzenia wskazują na skalę obowiązków prezesów sądów apelacyjnych, a w szczególności Prezesa Sądu Apelacyjnego w Warszawie. Jednym z tych zadań jest analiza materiałów statystycznych dotyczących pracy nadzorowanych sądów, w szczególności stanu zaległości i sprawności postępowania oraz efektywności pracy sędziów i referendarzy. Już ten obowiązek wskazuje na potrzebę ograniczenia właściwości miejscowej Sądu Apelacyjnego w Warszawie. Według stanu na dzień 30 września 2009 r. w apelacji warszawskiej limit etatów sędziowskich wynosił 1.350, a referendarskich 305 etatów. Właściwe i rzetelne wykonywanie powyższego zadania, przy takiej liczbie nadzorowanych orzeczników jest wysoce utrudnione.

Podobnie jest w przypadku innego zadania wynikającego z § 7 ust. 1 ww. rozporządzenia. W przypadku zadania polegającego na bieżącej lub okresowej kontroli toku postępowania w sprawach indywidualnych, w razie ujawnienia okoliczności wskazujących, że są one prowadzone niesprawnie lub z naruszeniem prawa, uzasadnione jest przypuszczenie, że w apelacji warszawskiej, w porównaniu do innych apelacji, liczba tego rodzaju spraw może być duża, a tym samym absorbująca czas prezesa sądu, kosztem innych czynności nadzorczych.

Ponadto, ważnym elementem nadzoru nad działalnością administracyjną sądów jest kontrola pracy wizytatorów i inspektorów ds. biurowości. W apelacji warszawskiej występuje największa liczba sędziów wizytatorów i inspektorów ds. biurowości. Tymczasem zgodnie z § 14 ust. 2 ww. rozporządzenia, prezes sądu okręgowego w terminie do dnia 20 stycznia każdego roku doręcza plany zadań nadzorczych wizytatorów i inspektorów do spraw biurowości prezesowi sądu apelacyjnego wraz ze sprawozdaniami z realizacji planów pracy za ubiegły rok. Prezes sądu apelacyjnego w terminie 14 dni może wnieść do tego planu uzupełnienia i uwagi, które są wiążące dla prezesa sądu okręgowego. Ponadto, zgodnie z § 14 ust. 6 ww. rozporządzenia, prezes sądu apelacyjnego udziela odpowiedzi na zarzuty i uwagi sformułowane w Ministerstwie Sprawiedliwości w stosunku do planów zadań nadzorczych i sprawozdań z ich realizacji w terminie 14 dni od ich otrzymania. Wykonywanie powyższych zadań jest zatem dla Prezesa Sądu Apelacyjnego w Warszawie obciążeniem niewspółmiernym do obciążenia prezesów pozostałych apelacji sądowych.

Poza wskazanymi wyżej czynnościami nadzorczymi, prezesi sądów apelacyjnych sprawują nadzór nad działalnością notariuszy i organów samorządu notarialnego, stosowanie do przepisów rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 30 kwietnia 1991 r. w sprawie trybu wykonywania nadzoru nad działalnością notariuszy i organów samorządu notarialnego (Dz. U. Nr 42, poz. 188).

W ramach tego nadzoru na prezesie sądu apelacyjnego ciążyą następujące obowiązki: przeprowadzanie wizytacji i lustracji problemowych w kancelariach notarialnych, dokonywanie ocen praktyki notarialnej na podstawie protokołów wizytacji własnych oraz sprawozdań, bilansów i innych materiałów udostępnionych przez radę izby notarialnej, analizowanie działalności nadzorczej wykonywanej przez organy samorządu notarialnego, badanie zasadności skarg i wniosków dotyczących pracy notariuszy, udział w walnych zgromadzeniach notariuszy izby notarialnej.

Zgodnie z obwieszczeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 marca 2010 r. w sprawie ogłoszenia wykazu zarejestrowanych kancelarii notarialnych (M. P. Nr 14, poz. 146), w okręgu Sądu Apelacyjnego w Warszawie funkcjonują 394 kancelarie notarialne, w tym 32 na obszarze właściwości Sądu Okręgowego w Płocku oraz 19 na obszarze właściwości Sądu Okręgowego w Ostrołęce. Dla porównania, w pozostałych apelacjach liczba kancelarii notarialnych wynosi: w okręgu Sądu Apelacyjnego w Białymstoku – 111, w okręgu Sądu Apelacyjnego w Łodzi – 145, w okręgu Sądu Apelacyjnego w Gdańsku – 256, w okręgu Sądu Apelacyjnego w Katowicach – 201, w okręgu Sądu Apelacyjnego w Krakowie – 256, w okręgu Sądu Apelacyjnego w Lublinie – 157, w okręgu Sądu Apelacyjnego w Poznaniu – 167, w okręgu Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie – 83, w okręgu Sądu Apelacyjnego w Szczecinie – 122 oraz w okręgu Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu – 187 kancelarii notarialnych.

Ograniczenie zakresu właściwości miejscowej do „warszawskich” sądów okręgowych pozwoli Prezesowi Sądu Apelacyjnego w Warszawie skoncentrować się na nadzorze nad kancelariami notarialnymi działającymi na obszarze właściwości tych sądów. Z podanych wyżej liczb wynika, że proponowana zmiana organizacyjna nie będzie miała negatywnego skutku dla sprawnego nadzoru Prezesa Sądu Apelacyjnego w Białymstoku i Prezesa Sądu Apelacyjnego w Łodzi nad kancelariami notarialnymi.

Kolejną istotną kwestią jest fakt, że planowany jest podział Sądu Okręgowego w Warszawie na dwie jednostki sądowe z uwagi na wielkość tego sądu mierzoną zarówno liczbą wpływających spraw, jak i liczbą etatów sędziowskich w okręgu (737 etatów – najwięcej w kraju, jednocześnie dwukrotnie więcej niż w 37 innych okręgach sądowych, stanowiących 82% wszystkich okręgów w Polsce), w efekcie czego utrudniony jest prawidłowy nadzór administracyjny nad tym Sądem i sądami rejonowymi w jego okręgu. W Sądzie Okręgowym w Warszawie występuje największa pozostałość spraw w kraju praktycznie we wszystkich pionach orzeczniczych. W pionie cywilnym pozostałość wynosi 13.080 spraw (w apelacji – 19.496, w kraju – 91.886), w pionie karnym pozostałość wynosi 2.358 spraw (w apelacji – 4.218, w kraju – 39.851), w pionie pracy i ubezpieczeń społecznych 7.103 sprawy (w apelacji – 9.780, w kraju – 51.689), w pionie gospodarczym pozostałość wynosi 2.589 spraw (w apelacji – 3.339, w kraju – 7.737). Pozostałość wszystkich spraw w Sądzie Okręgowym w Warszawie stanowi 68% pozostałości spraw w apelacji warszawskiej i 13 % pozostałości spraw w kraju.

W efekcie nadzór administracyjny Prezesa Sądu Apelacyjnego w Warszawie nad referatami sędziów Sądu Okręgowego w Warszawie, przy jednoczesnym obowiązku nadzorczym wobec pozostałych sądów okręgowych apelacji warszawskiej, jest utrudniony. Dodać przy tym należy, że tak duża pozostałość spraw generuje wpływ spraw odwoławczych do Sądu Apelacyjnego w Warszawie.

W wyniku projektowanych zmian Sąd Apelacyjny w Łodzi pozostałby jednostką będącą na średnim poziomie pod względem wpływu i pozostałości spraw. Sąd Apelacyjny w Białymstoku, zajmujący dotychczas jedno z ostatnich miejsc w kraju pod względem liczby wpływających spraw oraz spraw pozostałych do rozpoznania, stałby się jednostką średniej wielkości.

Projektowana reorganizacja stanowi pierwszy krok w kierunku zniwelowania dysproporcji między wielkością poszczególnych apelacji.

Zmiany te nie stoją w sprzeczności z obowiązującymi przepisami ustrojowymi. Zgodnie bowiem z art. 10 § 3 cyt. na wstępie ustawy, sąd apelacyjny tworzy się dla obszaru właściwości co najmniej dwóch okręgów sądowych. Projekt przewiduje, że w obszarze apelacji warszawskiej będą funkcjonowały dwa sądy okręgowe.

Ocena skutków regulacji

1. Podmioty, na które oddziałuje rozporządzenie.

Projektowane rozporządzenie będzie oddziaływać na uczestników postępowań sądowych w sprawach należących do właściwości sądów, których projektowane zmiany dotyczą.

2. Konsultacje społeczne.

Przedmiotowy projekt podlega zaopiniowaniu przez Krajową Radę Sądownictwa. Projekt ten został przekazany także: Prokuratorowi Generalnemu, Stowarzyszeniu Sędziów Polskich „Iustitia”, Naczelnej Radzie Adwokackiej, Krajowej Radzie Radców Prawnych, Krajowej Radzie Notarialnej oraz Krajowej Radzie Komorniczej.

Krajowa Rada Sądownictwa negatywnie zaopiniowała przedmiotowy projekt. W opinii m.in. wskazano, iż nie realizuje celu, jaki przyświeca tej zmianie, a mianowicie usprawnienia funkcjonowania sądów apelacji warszawskiej – z uwagi na wagę i marginalna ilość spraw, jaka jest przekazywana do Sądu Apelacyjnego w Warszawie z sądów w Ostrołęce i Płocku, w stosunku do ogółu spraw rozpoznawanych w tym sądzie. Podniesiono również kwestie związane z brakiem dogodnego połączenia komunikacyjnego niektórych miast, co zdaniem Rady ma istotne znaczenie, jeżeli chodzi o dostępność do sądów. Dodatkowo wskazano, iż wprowadzenie w życie zaproponowanych zmian spowoduje konieczność dostosowania przewidzianych rozporządzeniem zmian do struktury organizacyjnej prokuratury oraz wpłynie na funkcjonowanie wielu instytucji np. Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Płocku, Komendy Wojewódzkiej Policji w Radomiu.

3. Skutki społeczno-gospodarcze oraz finansowe rozporządzenia.

3.1. Wpływ regulacji na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego.

Projekt rozporządzenia nie wywoła skutków finansowych. Ewentualne wydatki związane z wejściem w życie projektowanych zmian znajdują zabezpieczenie w budżetach właściwych sądów apelacyjnych.

3.2. Wpływ regulacji na rynek pracy.

Regulacje zawarte w projekcie rozporządzenia nie będą miały wpływu na rynek pracy.

3.3. Wpływ regulacji na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw.

Wejście w życie rozporządzenia nie będzie miało wpływu na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw.

3.4. Wpływ regulacji na sytuację i rozwój regionalny.

Wejście w życie rozporządzenia nie będzie miało wpływu na sytuację i rozwój regionalny.

Przedmiot projektowanej regulacji nie jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej.

Zgodnie z wymogami ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingskiej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414 oraz z 2009 r. Nr 42, poz. 337) projekt rozporządzenia został zamieszczony na stronie internetowej Ministerstwa Sprawiedliwości.

W trakcie prac legislacyjnych na projektem rozporządzenia do Ministerstwa Sprawiedliwości nie wpłynęło żadne zgłoszenie, o którym mowa w art. 7 ww. ustawy, od podmiotów zainteresowanych pracami nad projektem przedmiotowego rozporządzenia.

Projekt nie zawiera przepisów technicznych, a zatem nie podlega notyfikacji zgodnie z trybem przewidzianym w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039 oraz z 2004 r. Nr 65, poz. 597).